

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Šiuolaikinė motinystė/tėvystė ir bevaikystė	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): Doc. Dr. Lina Šumskaitė Kitas / a (-i): Prof. Dr. Eglė Kačkutė–Hagan, Prof. Dr. Eglė Šumskienė, Dr. Ieva Bisigirskaitė, Dr. Raminta Baušytė.	Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetas, Sociologijos ir socialinio darbo institutas, Universiteto g. 9/1, Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Individualios studijos

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	Rudens semestras/Pavasario semestras	Lietuvių/Anglų

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas		
<p>Kurso tikslas – supažindinti studentus su šiuolaikinės motinystės/tėvystės, taip pat bevaikystės kritine analize ir lavinti jų kompetencijas bei praktinius įgūdžius.</p> <p>Studentai gebės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizuoti kultūrinius, socialinius, etinius ir medicininius motinystės/tėvystės (įskaitant vaikų neturėjimą) aspektus skirtingose visuomenėse ir bendruomenėse; • kūrybiškai spręsti problemas dirbant savarankiškai ir komandoje, prisiimant profesinę ir socialinę atsakomybę, pilietiškumą ir laikantis lygių galimybių, žmogaus teisių ir etikos standartų; • taikyti kritines motinystės/tėvystės bei bevaikystės teorijas, tyrimų rezultatus ir gerąją praktiką; • demonstruoti organizacinius įgūdžius ir gebėti vadovauti dirbant komandoje ar savarankiškai. 		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai geba taikyti pagrindines motinystės teorijas, kad suprastų ir kritiškai interpretuotų kultūrinės motinystės / tėvystės reprezentacijas ir diskursus.	Probleminis dėstymas, teorijų analizė, motinystės reprezentacijų popkultūroje, filme ir žiniasklaidoje tyrimas. Atvejo analizė žiniasklaidoje, romane ir filme seminarų metu.	Tarpinė užduotis nr. 1: aktyvus dalyvavimas atvejo analizės seminaruose - novelės ištraukos, žiniasklaidos atvejo ir/ar filmo analizės
Studentai geba apibūdinti, kaip kultūriniai ir politiniai diskursai, susiję su motinyste, tėvyste ir bevaikyste, yra konstruojami skirtinguose socialiniuose,	Probleminis dėstymas, literatūros analizė ir seminarai, organizuoti taikant „pokalbių kavinės“ metodą aptariant tinklalaidės temas pasirinkimą.	Tarpinė užduotis nr. 2 - tinklalaidės išpėstinis planas parengtas grupėje, apjungiant bent dvi disciplinas, pristatytas/apartas su dviem

demografiniuose ir teisiniuose kontekstuose. Jie gebės kritiškai įvertinti siūlomą ar įgyvendinamą politiką žmogaus teisių, lygių galimybių, socialinio teisingumo, lygybės ir kitų demokratiškos vertybių požiūriu, taip pat nustatyti su šiomis vertybėmis susijusius nusikaltimus.		dėstytojomis seminaro, organizuoto „pokalbių kavinės“ būdu.
Studentai gebės suprasti seksualinės ir reprodukcinės sveikatos problemas, jų ryšį su bendra fizine sveikata, psichologine ir emocine sveikata bei socialiniu gyvenimu. Jie gebės aptarti marginalizuotų visuomenės grupių reprodukcinės teises.	Probleminis dėstymas, literatūros analizė, darbas grupėse.	Tarpinė užduotis nr. 1: aktyvus dalyvavimas atvejo analizės seminaruose - novelės ištraukos, žiniasklaidos atvejo ir/ar filmo analizės
Remdamiesi teorijomis ir įgytomis žiniomis, studentai sugeba įvertinti ir aptarti globalizacijos poveikį tėvystės praktikoms.	Probleminis dėstymas, literatūros analizė, darbas grupėse	Egzaminas (tinklalaidės sukūrimas) – pristatymas per paskutinį seminarą

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Motinystės ir tėvystės teorijos: 1.1. Motinystės ir tėvystės etinės normos; 1.2. Darbo ir šeimos derinimas; 1.3. Vyrų (tėvų) ir motinų socialiniai judėjimai; 1.4. Motinystė demografinės nerimo diskursuose; 1.5. Reprodukcinė sveikata ir etinės normos: reprodukcinės sistemos fiziologija ir anatomija, vaisingumas.	10		4				14	20	<p>Novelės ištraukos perskaitymas, žiniasklaidos atvejo analizė ar filmo peržiūrėjimas (ištraukiamos dvi užduotys iš trijų)</p> <p>Novelė: L.S. Černiauskaitė „Šulinys“(ištrauka)</p> <p>Žiniasklaidos atvejas: Vaikų paėmimas iš mamų su negalia:https://www.youtube.com/watch?v=hXtFE9dcf1M</p> <p>Sumskiene, E. , Gevorgianiene, V. (2025,1-10)</p> <p>Filmas: Lynne Ramsey “We need to talk about Kevin” (2011). Literatūra:</p>

									1. Henriksson-Wahlström et al. (p. 1-16); 2. Borgh, M., V. & Wynsa, C. (p. 2-10) 3. Fábíán, K. and Korolczuk, E. (p. 1-30). 4. Blackwell (p. 1-21). 5. Heffernan & Stone (p. 337-360)	
2. Vieniųjų motinų ir tėvų padėtis: 2.1 Kasdieniniai iššūkiai, socialinė stigmatizacija; 2.2 Valstybės ir neformalių tinklų teikiama parama; 2.3 Vieniųjų motinų ir tėvų įvaizdis.	6	2	2					10	20	Seminaras su likusio atvejo analize. Literatūra savarankiškam skaitymui: 1. Skubiejūtė (p.31-43). 2. Tereškinas, Maslauskaitė (p. 11-33) 3. Tretjakova ir kt. (p.23-39; 79-85) 4. MC Robbie, A. (p. 119-137)
3. Reprodukcinės teisės: 3.1. Moterų ir vyrų su negalia reprodukcinės teisės; 3.2. Moterų ir vyrų, sergančių lėtinėmis/ūmiomis ligomis ar turinčių sveikatos problemų, reprodukcinės teisės; 3.3. LGBTIQ+ bendruomenės reprodukcinės teisės.	6	2		4				12	22	Tinklaidės temos pasirinkimas. Aptarimas "pokalbių kavinės" seminaro metu. Literatūra: 1. Jungtinių tautų konvencija Žmonių su negalia teisės; 2. Frederick, A. (p.74-95) 3. Martinez F. (p. 1802-1811) 4. Obedin-Maliver, & Makadon (p. 4-8)
4. Bevaikystė: 4.1. Savanoriška bevaikystė (sąmoningas sprendimas neturėti vaikų), 4.2. Nesavanoriška, aplinkybių nulemta bevaikystė (gyvenimo įvykiai, pvz., tinkamo partnerio neradimas, skyrybos, vaikų gimdymo atidėjimas) 4.3. Nevaisingumo tyrimai, gydymas ir šių bevaikystės formų sąsajos.	6	2	4					12	20	Tinklaidės parengimas ir pristatymas per paskutinį seminarą. Literatūra savarankiškam skaitymui: 1. Inhorn MC, Patrizio P. (p. 411-426) 2. Shenfield, F. et al. (2705-2707)
Iš viso	28	6	10	4				48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas (tinklaidė)	50	Gruodis	Tinklaidės maksimalus įvertinimas 5 balai.

			<p>Studentai grupėse turės sukurti audio įrašą (tinklalaidę) iki 8-10 min. trukmės (iki 500MB apimties). Tinklalaidės vertinimo kriterijai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gebėjimas analizuoti pasirinktą temą/problemą iš dviejų disciplinų perspektyvos (2 balai); - idėjos originalumas (2 balai); - gebėjimas pristatyti medžiagą aiškiai ir struktūruotai (1 balas); <p>Studentai turės galimybę balsuoti už labiausiai patikusią tinklalaidę paskutinio seminaro metu, kai bus visos tinklalaidės peržiūrimos ir gauti papildomų balų. 1 vieta – 0,6 balo, 2 vieta- 0,4 balo, 3 vieta – 0,3 balo.</p>
Tarpinė užduotis nr. 1	30	Rugsėjis- spalis	<p>Atvejo analizės aptarimas (filmas, romano ištrauka ar žiniasklaidos atvejis). Studentai turės ištraukti atsitiktiniu būdu du variantus iš trijų ir pasiruošti dalyvauti dviejuose seminaruose, kurie verti 3 balų, kiekvienas seminaras vertas 1,5 balo,</p> <p>Vertinimo kriterijai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pasiruošimas seminarui (pvz., skaitymas, medžiagos peržiūra, klausimų rengimas) – 0,5 balo; - Aktyvus ir informuotas dalyvavimas seminare – 1 balas
Tarpinė užduotis nr. 2	20	April	<p>Išplėstinis tinklalaidės planas (daugiausia 2 balai) pristatomas žodžiu dalyvaujant „pokalbių kavinėje“ ir aptariant planą bent su dviem skirtingų disciplinų dėstytojais.</p> <p>Vertinimo kriterijai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teorinių tekstų iš dviejų disciplinų pasirinkimas- 1 balas. - idėjos originalumas - 1 balas.

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Černiauskaitė, L. S.	2018	Šulinys	189 p.	Vilnius : Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla Bus įkelta ištrauka į VMA
Šumskienė, E., Gevorgianienė, V.	2025	Solomon Judges Medea: Experiences of Mothers With Intellectual Disabilities Whose Children Were Removed	<i>Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities</i> , 38: e70082: 1-10	https://doi.org/10.1111/jar.70082
Henriksson, Wahlström, Williams & Fahlgren (eds.)	2023	Ambivalent Narratives of Motherhood and Mothering: From Normal and Natural to Not-at-all	Narratives of Motherhood and Mothering in Fiction and Life Writing	Palgrave MacMillan Open Access: https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-17211-3
Heffernan, V., Stone, K.	2021	#regrettingmotherhood in germany: Feminism, Motherhood, and Culture'	<i>Signs</i> , 46 (2):337-360	https://mural.maynoot.huniversity.ie/id/eprint/13763/1/2021-1Heffernan%26Stone-

				%23regrettingmotherhood.pdf
Blackwell, I.	2024	Introducing Daddness	<i>Journal of Family Studies</i> . 1-21	https://doi.org/10.1080/13229400.2024.2378359
Skubiejūtė, G.	2023	Šeimos politika ir vieny motinų stigmatizacija	STEPP: Socialinė teorija, empirija ir praktika: 31-43	Bus patalpinta VMA
Tereškinas, A., Maslauskaitė, A.	2017	Išsiskyrę vyrai ir poskyrybinės tėvystės modeliai	Kultūra ir Visuomenė: 11-33	Bus patalpinta VMA
Frederick, A.	2017	Risky mothers and the Normalcy Project: Women with disabilities negotiate scientific motherhood	Gender & Society, Vol. 31 No. 1, p.74-95.	DOI: 10.1177/0891243216683914
Fábián, K. and Korolczuk, E. (eds.)	2017	Introduction: Rebellious Parents: Parental Movements in Central-Eastern Europe and Russia.	Indiana University Press, p. 1-30	Bus įkelta VMA
Jungtinės Tautos	2006	Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių Konvencija		https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.335882
Tretjakova, V., Ubarevičienė, R., Šumskaitė, L., Pociūtė-Sereikienė, G., Žaliauskaitė, M.	2020	Paauglės mamos Lietuvoje: veiksniai, patirtys, sprendimo kryptys	Mokslo studija	
Obedin-Maliver, J. & Makadon H., J.	2016	Transgender men and Pregnancy	Obstretic Medicine, Vol. 9(1) 4–8	DOI: 10.1177/1753495X15612658
Martinez F.	2017	Update on fertility preservation from the Barcelona International Society for Fertility Preservation-ESHRE-ASRM 2015 expert meeting: indications, results and future perspectives	Human Reproduction 32(9):1802-1811	Bus įkelta VMA
McRobbie, A.	2014	Feminism, the family and the new 'mediated' maternalism	New Formations 80, p. 119-137.	Bus įkelta VMA
Borgh, M., V. & Wynsa, C.	2018	Fertility and infertility: Definition and epidemiology.	Clin Biochem. 62: 2-10.	Bus įkelta VMA
Inhorn MC, Patrizio P.	2015	Infertility around the globe: new thinking on gender, reproductive technologies and global movements in the 21st century.	Hum Reprod Update. 21(4):411-426.	Bus įkelta VMA
Shenfield, F., Pennings, G., Cohen, J., Devroey, P., de Wert, G. Tarlatzis, B.	2005	ESHRE Task Force on Ethics and Law including. <i>ESHRE Task Force on Ethics</i>	Human Reproduction. 20(10): 2705–2707.	Bus įkelta VMA

		<i>and Law 10: Surrogacy.</i>		
Papildoma literatūra				
Elizabeth Grosz	1994	Volatile Bodies: Toward a Corporeal Feminism. Indiana UP		https://virtualbiblioteka.vu.lt/permalink/370LABT_VU/2hf6rc/alma990003250801008452
Dotson, L.A., Stinson, J. and Christian, L.	2003	People Tell Me I Can't Have Sex	Women & Therapy, Vol. 26 No. 3-4, pp.195-209.	DOI: 10.1300/J015v26n03_02
Autorių kolektyvas	2011	Female infertility & assisted reproductive technology (ART).	p. 3-5, 11-21.	Bus įkelta ištrauka į VMA
Autorių kolektyvas	2011	Overcoming male infertility.	p. 3-4, 10-28.	Bus įkelta ištrauka į VMA
Autorių kolektyvas	2018	Managing the stress of infertility.	p. 3-25.	Bus įkelta ištrauka į VMA
Jungtinės Tautos	1979	Jungtinių Tautų Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims		https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.25227
Lietuvos Respublikos Seimas	2011	LR Asaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymas		https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.400334/asr
Mohr & Almeling	2020	Men, Masculinities and Reproduction- conceptual reflections and empirical exploration	Norma, 163-171	
Nieuwenhuis, R. Maldonado, L. C. (eds.)	2018	The triple bind of single-parent families. Resources, employment and policies to improve well-being	Policy Press, University of Bristol, The University of Chicago Press	Bus įkelta VMA
Jenkins, T.	2018	Private Life (film)		Netflix https://www.imdb.com/title/tt5536610/

TARPKRYTINIŲ KOMPETENCIJŲ VERTINIMO RUBRIKOS

KOMPETENCIJA	SLENKSTINIS PASIEKIMŲ LYGMUO	TIPINIS PASIEKIMŲ LYGMUO	PUIKUS PASIEKIMŲ LYGMUO
Tarpkryptinių perspektyvų atpažinimas	<ul style="list-style-type: none"> - Problemos kompleksiskumas motinystės/tėvystės ar bevaikystės temoje nėra tinkamai apibrėžtas, nepagrįstas tarpkryptinio požiūrio poreikis. - Dviejų disciplinų pasirinkimas iš socialinių, humanitarinių, sveikatos ir gamtos mokslų tinklalaidėi motinystės/tėvystės ar bevaikystės tema yra abejotinas ir (arba) trūksta svarbių, su nagrinėjama problema susijusių disciplinų įžvalgų. - Įžvalgos pateikiamos nenuosekliai, trūksta pagrindinių skirtingų disciplinų sąvokų apibrėžimo. 	<ul style="list-style-type: none"> - Paaiškinamas kompleksinės problemos motinystės/tėvystės ar bevaikystės temoje nagrinėjimui pasirinktų kryptių aktualumas. - Vienos krypties įžvalgos yra tinkamai išplėtos, tačiau antrosios - turėtų būti nagrinėjama nuodugniau. - Pateikiami moksliniai skirtingų mokslo kryptių terminai, apibrėžiantys motinystę/tėvystę ar bevaikystę ne visada aiškiai paaiškinami. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nagrinėjama kompleksinė problema motinystės/tėvystės ar bevaikystės temoje, ją tinkamai pagrindžiant literatūros apžvalga, pateikiant problemos aktualumą visuomenei. - Nagrinėjant kompleksinę problemą tinklalaidėje išsamiai analizuojamos skirtingų kryptių įžvalgos, prielaidos ir kontekstas. - Nagrinėjant kompleksinę problemą aiškiai apibrėžiamos skirtingų kryptių sąvokos ir koncepcijos, nurodant ir pagrindžiant, kodėl ji apima kelis mokslo kryptių žinias.
Telkiantis ir inovatyvus mąstymas	<ul style="list-style-type: none"> - Kuriant tinklalaidę nekritiškai vertinamas nagrinėjamos krypties prielaidų šališkumas. - Į problemos sprendimo procesą beveik neįtraukiamos kitos perspektyvos. - Siūlomos tik standartinės idėjos, grįstos tradiciniais sprendimais. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuriant tinklalaidę įtraukiamos kitų kryptių idėjos ir įsitikinimai. - Analizės metu neatsiribojama nuo asmeninio požiūrio ir įsitikinimų. - Tik iš dalies pristatomos kitų kryptių galimybės ieškant nestandartinių sprendimų. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuriant tinklalaidę kritiškai vertinamos kitų kryptių įžvalgos ir įsitikinimai, jais papildomai domimasi. - Suvokiamas ir reflektuojamas asmeninio požiūrio šališkumas bei pagrindinės krypties apribojimai. - Kūrybiškai derinamos kitų kryptių galimybės siūlant netradicinius sprendimus ir kuriant naujas, originalias idėjas.
Komunikavimas tarpkryptinėje komandoje	<ul style="list-style-type: none"> - Skirtingų kryptių žinios apie nagrinėjamą kompleksinę problemą yra netinkamai paaiškinamos auditorijai. 	<ul style="list-style-type: none"> - Skirtingų kryptių žinios perduodamos auditorijai įvertinant jos pasirengimo lygį. 	<ul style="list-style-type: none"> - Sukauptos skirtingų kryptių žinios efektyviai perduodamos auditorijai tinkamai atsižvelgiant jos pasirengimo lygį.
Kritinė refleksija	<ul style="list-style-type: none"> - Reflektuojant beveik neakcentuojamas kompleksinės problemos sprendimo poveikis visuomenei. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reflektuojant neišsamiai apibūdinamas kompleksinės problemos sprendimo poveikis visuomenei. 	<ul style="list-style-type: none"> - Reflektuojant išsamiai apibūdinamas kompleksinės problemos sprendimo poveikis visuomenei.

	- Galimi siūlomo problemos sprendimo apribojimai beveik nenagrinėjami.	- Nagrinėjami galimi siūlomo problemos sprendimo apribojimai bei keletas galimų jos sprendimo strategijų.	- Aiškiai nurodomi pagrindiniai siūlomo problemos sprendimo apribojimai bei galimos jos sprendimo strategijos.
--	--	---	--